

Аспекти розподілу компетенції контролю і нагляду між суб'єктами правозастосування в професійній діяльності поліцейського

Фасова О.В., слухач магістратури ННІ № 1 НАВС

Науковий керівник: доцент кафедри управління та роботи з персоналом, кандидат юридичних наук, доцент **Лукашенко А.А.**

Докорінне оновлення системи норм права в Україні та розвиток на їх основі нового способу функціонування державного апарату є неможливим без належної організації і здійснення контролю та нагляду в професійній діяльності органів і підрозділів Національної поліції.

Контроль та нагляд є як основними способами забезпечення законності і дисципліни в діяльності правоохоронних органів загалом, і поліції зокрема, так і найважливішими функціями держави. Без організації та здійснення контролю і нагляду знижується ефективність роботи органів і підрозділів Національної поліції, тому що будь-яке рішення у сфері державного управління завершується контролем за їх виконанням.

Частково до аналізу окремих питань контролю за діяльністю правоохоронних органів звертались такі вітчизняні науковці як В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, В. Т. Білоус, О. М. Бандурка, Ю. П. Битяк, Л. В. Борець, С. Г. Братель, В. М. Гарашук, І. П. Голосніченко, С. Ф. Денисюк, І. М. Доронін, В. Ю. Кобринський та інші.

Україна перебуває сьогодні на порозі реформування і трансформації багатьох сфер життя. Тому, над питаннями контролю й нагляду в професійній діяльності поліцейського працюють такі сучасні вчені, як: В. А. Глуховець, В. В. Сокуренько, Т. П. Мінка, О. С. Юнін, О. В. Золотоноша, А. В. Зимовець, Д. Б. Санакоєв, В. В. Біліченко, А. В. Титко, Л. А. Зубкова та інші.

У сучасних умовах кардинальної перебудови усіх сфер українського суспільства, Національна поліція служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку і безпеки, є суб'єктом правоохоронної діяльності і належить до правоохоронних органів (ст. 1). Характерними ознаками для усіх правоохоронних органів є їх воєнізований характер і підпорядкованість у своїй діяльності загальним морально-правовим ідеалам, цінностям, нормам і вимогам, які формувалися поколіннями людей і дозволили створити цілісну правову систему.

На думку Зимовця А.В.: «До компетенції основних складових інституційного елемента механізму охорони прав і свобод людини і громадянина належить, можливість здійснювати контроль та нагляд за реалізацією принципу взаємної відповідальності держави та людини». Тому реалізація зазначеної компетенції в Національній поліції України здійснюється за допомогою таких завдань, як забезпечення неухильного виконання законів і нормативних актів; вчасне та якісне виконання прийнятих рішень; підвищення виконавської дисципліни, почуття відповідальності за доручену справу; своєчасне вжиття заходів для усунення виявлених у процесі контролю недоліків; виявлення кращого досвіду та його поширення; здійснення правильного підбору і розстановки кадрів; контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин на які поширюється дозвільна система ОВС; дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення тощо. Департамент кіберполіції з метою забезпечення кібербезпеки і безпеки інформаційних ресурсів здійснює моніторинг кіберпростору з метою своєчасного виявлення, запобігання кіберзагрозам і їх нейтралізації.

Однак мають місце проблеми розмежування компетенції контролю і нагляду між суб'єктами правозастосування в професійній діяльності поліцейського, особливо щодо дублювання функцій різних підрозділів. Також актуальною проблемою сьогодення є питання попередження (недопущення, припинення) кримінальних правопорушень, яке покладається на слідчого, який є офіційною і публічною особою, та оперативні підрозділи, у тому числі Національної поліції, які можуть виконувати письмові доручення слідчого, користуватися при цьому його правами, але «не мають права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора». З огляду на те, що більшість злочинів можна розкрити за допомогою переважно негласних слідчих дій та оперативно-розшукових заходів, оскільки злочинці при їх вчиненні

усіляко намагаються замаскувати чи знищити сліди злочину, по можливості зменшити кількість очевидців та свідків, проведення негласних слідчих (розшукових) дій потребує більш розгорнутого вигляду. Таким чином, найбільшим за обсягом виконуваних завдань правоохоронного характеру органом виконавчої влади є поліція. Така ситуація є позитивним проявом, оскільки чітке та обґрунтоване їх встановлення дозволить визначити компетенцію поліції, характер та межі її втручання у сфери приватного та суспільного життя. А такий рівень визначеності правового положення поліції сприятиме підвищенню рівня авторитету та поваги до її діяльності.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що реформування поліції необхідно, але впроваджувати реформи та нові методи роботи потрібно з урахуванням європейського досвіду, послідовно та спільними зусиллями вчених, діючих працівників поліції, ветеранів МВС, представників правозахисних організацій, юристів, робочої групи Концепції реформування та розвитку Національної поліції України.